

Çoğu insanın maddeye daldığı, dünya zevklerinde boğulduğu ve ruhani zevklerden uzak kaldığı asrımızda, kalp ve ruhun inkişaf ederek cismaniyete galip gelmesi konusunda neler yapılmalıdır?

Mesnevî-i Nuriye'den nakledeceğimiz şu üç cümle insanı bu hedefe ulaştıracak üç safha gibidir:

“Hayvaniyetten çık, cismaniyeti bırak, kalb ve ruhun derece-i hayatına gir. Tevehhüm ettiğin geniş dünyadan daha geniş bir daire-i hayat, bir âlem-i nur bulursun.”(1)

İnsan, ana rahminde, toprağa atılan bir çekirdek misali, rahim duvarına yapışarak büyümeye başlar. O noktada başlayıp dokuz ay süren ve dünyaya gelişinden sonra da devam eden bu büyüme, kemale erme, zevale meyletme ve sonunda ölümü tadarak kabirde parçalanıp yeniden elementlere dönüşme safhalarının tümü insanın nebati ve cismani yönüdür.

Görmesi, işitmesi, hareket etmesi, evlenip çoğalması ise insanın hayvani yönünü teşkil eder.

İnsanlık akılla başlar. İnsan bu yönüyle bütün hayvanlardan ayrılır. Bu büyük nimeti yerinde kullanan insan, Üstad'ımızın tabiriyle **“insaniyet-i kübra olan islâmiyetle”** müşerref olur.

Ruhun tekâmül esasları her zaman aynıdır, değişmez. Bunlar **“iman, salih amel, takva ve güzel ahlâk”** olarak özetlenebilir. Ancak, bu asrın dehşeti, çok büyük günahların bile rahatça ve aleni olarak işlenebilmesi, ahlâksızlığın çeşitli mihraklarca kasıtlı olarak teşvik edilmesi, medyanın bu konuda büyük bir yıkım vasıtası olarak kullanılması cihetinde, Üstad Hazretleri bu asırda takvanın **“üssü'l-esas”** olup öncelik kazandığını beyan etmiştir. Zaten takvada başarılı olamayan insan, salih amelleri de işleyemez olur. Bunların her ikisi de imana dayanırlar. Yani imanın kemale ermesi nisbetinde salih amel de takva da inkişaf eder. Böylece insanın kalbi ve ruhu cismaniyetine galip gelir. Elbette, bu manevî terakkinin de çok dereceleri vardır.

İman denilince **altı rüknü** birlikte düşünmek gerekiyor. Allah'a tahkiki bir surette iman eden kişi, onun huzurunda ona isyan edemez.

- **Meleklerle tahkiki iman eden kişi,** onların her an bütün amellerini kaydettiđini bilir ve günahlardan hassasiyetle çekinir.

- **Kitaplara ve peygamberlere tahkiki iman eden kişi,** Kur'ânın bildirdiđi ve Allah Resulünün (asm.) tarif ve talim ettiđi salih amelleri uygulamaya azami derecede dikkat eder, günah ve isyanlardan da uzak durur.

- **Ahirete tahkiki iman eden kişi,** dünyaya dünya kadar, ahirete de onun kadar ehemmiyet verir ve mesailerini bu şuurla tanzim eder.

- **Kadere tahkiki iman eden kişi,** Cenab-ı Hakk'ın ehl-i cennet olmak için takdir ettiği yolda hassasiyetle yürür, cehennem ehlinin yolundan da uzak durmaya çalışır.

“Her hasenatın menbaı”nın iman olduğunu beyan eden Üstad Hazretleri; bütün ömrünü bu sahaya ayırmış, insanların tahkikî iman sahibi olmalarına, küfür ve şirkten uzak durmalarına bütün gücüyle çalışmıştır. **Nur Külliyat'ından tam ders alan bir insan, kalb ve ruhunun tekemmülünü en büyük gaye olarak benimser, hayvani zevklere fazla iltifat etmez.**

1) bk. [Lem'alar, On Yedinci Lem'a.](#)